

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ В ООН: ДОКУМЕНТАЦІЙНО- НОРМАТИВНИЙ АСПЕКТ

Прилуцька А. Є., професор ХАІ, канд. філос. наук, доцент,
зав. кафедри документознавства та української мови

Нетяга Т. О., магістерка

Національний аерокосмічний університет «Харківський
авіаційний інститут»

В умовах воєнного стану в Україні міжнародна взаємодія набула надзвичайно важливого стратегічного значення, охоплюючи широкий спектр зовнішньополітичних, економічних, гуманітарних і безпекових процесів. У цьому контексті ключову роль відіграє не лише сама комунікація з міжнародними партнерами, а й те, як вона документально забезпечується, фіксується, зберігається та передається відповідно до норм міжнародного права та сучасних інформаційних стандартів.

Документаційне забезпечення міжнародної діяльності держави виступає основою ефективного зовнішньополітичного діалогу. Саме документообіг – дипломатична кореспонденція, міжнародні угоди, ноти, протоколи, резолюції, звіти та аналітичні довідки – визначає легітимність та юридичну силу заяв і зобов'язань України на міжнародній арені. У період збройної агресії такі документи стають доказовою базою для обґрунтування дій держави в міжнародних судах, ведення санкційної політики, звернень до ООН, МАГАТЕ, МКЧХ та інших інституцій.

Крім того, сучасні міжнародні комунікації відбуваються в умовах високої динаміки політичних та економічних змін, що потребує постійного оновлення та адаптації системи документообігу. Це передбачає не лише технічну модернізацію, а й перегляд нормативно-правової бази, оптимізацію процедур узгодження документів, а також забезпечення їхньої безпеки,

автентичності та доступності для органів державної влади і партнерських структур за кордоном.

Таким чином, дослідження документаційного забезпечення міжнародної діяльності України є не просто актуальним, а критично необхідним. Воно дає змогу не лише підвищити ефективність комунікацій у період кризових ситуацій, а й забезпечити сталість, надійність і юридичну точність зовнішньополітичної діяльності держави в умовах гібридної війни та глобальної турбулентності.

Проблематика документаційного забезпечення міжнародної діяльності, зокрема в рамках співпраці України з ООН, знаходить відображення в сучасних наукових дослідженнях українських учених. Так, Я. О. Тицька аналізує організаційно-правові аспекти функціонування Комісії з науки і технологій для розвитку ООН (КНТД) та її взаємодії з іншими міжнародними структурами, що є важливим для розуміння системного підходу до нормативного супроводу міжнародної наукової співпраці. Значний внесок у дослідження інформаційної безпеки в контексті діяльності міжнародних організацій зробила М. В. Копійка, яка розглядає міжнародно-правові механізми регулювання цієї сфери в рамках ООН та наголошує на необхідності їх адаптації до сучасних загроз. О. Р. Бойко приділяє увагу електронному документообігу як інструменту збереження інформації у міжнародному контексті, акцентуючи на безпеці, надійності та відповідності міжнародним стандартам. Додатковий інтерес викликає дослідження С. Єремеєва, присвячене американському стандарту EAD, що використовується для опису архівних ресурсів, який розглядається як потенційна модель для вдосконалення національного документообігу в міжнародній сфері. Своєю чергою, О. В. Тронько аналізує організаційно-правові форми співпраці в межах ЄС, що також має значення для розуміння документального регулювання міждержавної взаємодії у сфері безпеки.

Таким чином, науковий інтерес до теми є стійким, однак саме питання алгоритмізації та адаптації документаційного забезпечення міжнародної комунікації в умовах воєнного стану та високої динаміки глобальної політики залишається

недостатньо розробленим і потребує подальших комплексних досліджень.

Участь України в діяльності ООН є важливою складовою її зовнішньої політики. Ефективна реалізація повноважень держави в межах ООН вимагає чіткого, своєчасного та системного інформаційного забезпечення. Особливе значення в цьому процесі має документаційно-нормативний аспект, який включає формування, оброблення, збереження та використання інформаційно-документної бази, а також відповідність цієї бази національним і міжнародним стандартам.

Основою документаційного забезпечення міжнародної діяльності України в межах ООН є низка законодавчих актів та урядових постанов. Серед них ключову роль відіграють:

- Закон України «Про інформацію» – визначає правові основи інформаційної діяльності, у тому числі в міжнародному контексті;

- Закон України «Про міжнародні договори» – регламентує порядок укладання, виконання та денонсації міжнародних договорів, що формують правову основу участі України в ООН;

- укази Президента України та розпорядження Кабінету Міністрів, якими встановлюються конкретні завдання зовнішньополітичним органам.

Також варто згадати Положення про Міністерство закордонних справ України, що деталізує його повноваження щодо забезпечення участі України в діяльності ООН.

Формування та управління документаційними потоками у сфері міжнародної співпраці забезпечується спеціалізованими підрозділами МЗС, Постійного представництва України при ООН, а також іншими органами виконавчої влади. Основні види документів включають:

- дипломатичні ноти та звернення;
- доповіді делегацій;
- проекти резолюцій і заяв;
- інформаційно-аналітичні матеріали для представників України при ООН.

Ці документи повинні відповідати міжнародним стандартам дипломатичного діловодства та мати офіційні переклади відповідно до мов ООН.

У контексті цифровізації значного поширення набуває застосування електронних документів та інформаційних систем управління документацією. Системи електронного документообігу, такі як М.Е.Дос, ДОЗОРРО, а також внутрішні урядові платформи, сприяють підвищенню оперативності в ухваленні рішень та переданні інформації до міжнародних органів.

На особливу увагу заслуговує інформаційна взаємодія між структурами ООН та українськими представництвами через захищені канали зв'язку, зокрема платформу UN PaperSmart, яка забезпечує доступ до офіційної документації ООН в електронному вигляді.

Також слід відзначити важливість досліджень у проблемі та перспектив документаційного забезпечення міжнародної діяльності.

Серед основних викликів варто виділити :фрагментарність нормативної бази щодо інформаційного забезпечення міжнародної діяльності; обмежену інтеграцію національних інформаційних систем із платформами ООН; необхідність у підвищенні кваліфікації персоналу в питаннях міжнародного документаційного менеджменту.

Перспективними напрямками, на нашу думку, є розроблення єдиної концепції інформаційного супроводу міжнародної діяльності; удосконалення нормативного регулювання електронного документообігу у сфері міжнародних відносин; розширення співпраці з інформаційними підрозділами ООН.

Отже, інформаційне та документаційно-нормативне забезпечення міжнародної діяльності України в ООН є критично важливим елементом забезпечення національних інтересів на міжнародній арені. Подальша модернізація законодавства, розвиток електронних сервісів та покращення кадрового потенціалу мають стати пріоритетами державної політики в цій сфері.

Використані джерела:

1. Тицька Я. О. Розвиток міжнародно-правових механізмів щодо наукових досліджень у системі ООН // Часопис Київського університету права. – 2021. – № 4. – С. 91–96. – URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/66c6c9c5-b9e9-40df-95b8-2c2efed306f2>.
2. Копійка М. В. Міжнародно-правове регулювання забезпечення інформаційної безпеки в рамках ООН // Правничий вісник Університету імені Тараса Шевченка. – 2023. – № 1(35). – С. 41–47. – URL: <https://legal.bulletin.knu.ua/article/view/590>.
3. Бойко О. Р. Електронний документ: вітчизняний та міжнародний досвід зберігання інформації // Вісник Книжкової палати. – 2022. – № 3. – С. 15–19. – URL: <https://v-khsac.in.ua/article/view/307594>.
4. Єремєєв С. В. Американський дескриптивний стандарт EAD: історія, структура, термінологія, можливості використання // Історико-архівознавчі студії. – 2019. – № 1(19). – С. 50–58. – URL: <https://istarhiv.chdu.edu.ua/article/view/40944>.
5. Тронько О. В. Організаційно-правові форми співробітництва у сфері протидії організованій злочинності: досвід Європейського Союзу // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2021. – № 2 (119). – С. 113–120. – URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/12301>.